

POLITIHØGSKOLEN

STUDIEPLAN

UTDANNING I FUNKSJONSRETTET LEDELSE FOR OPERASJONSLEDERE OG OPPDRAGSLEDERE

Programkode: FRLOP

15 studiepoeng

**Godkjent i Utdanningsutvalget
24. september 2019
Justering godkjent av avdelingsleder
15.februar 2022**

1. Innledning og formål

Operasjonsentralen er politidistriktets ledelses- og koordineringsentral, og danner plattform både for politiets planlagte operative arbeid og for den hendelsesstyrte aktiviteten. Operasjonsentralen skal bidra til en effektiv, målrettet og kostnadsbesparende innsatstjeneste, som gir mulighet for best mulig ressursutnyttelse og kriminalitetsbekjempelse.

Operasjonslederen er politidistriktets øverste leder på operasjonelt nivå ved alle hendelser som krever koordinerende ledelse, når politimesterens stab ikke er satt. Funksjonen som operasjonsleder innebærer situasjonsvurdering, koordinering av aktiviteter og ressurser både internt og eksternt, oppfølging og støtte i utøvelsen av arbeidet. Ofte er situasjonene tidskritiske.

Operasjonslederens funksjon krever videre en grunnleggende forståelse av kompleksiteten og sammenhengen mellom organisasjonsprosesser, og de formelle og uformelle trekk i organisasjonen. For å oppnå dette er det viktig at operasjonsledere har forståelse for og kunnskap om, betydningen av systematiske evalueringer og erfaringslæring på individuelt og organisatorisk nivå fra øvelser og hendelser.

For å imøtekomme de høye krav som stilles til personell som skal utøve operasjons- og/eller oppdragsledelse, tilbyr Politihøgskolen utdanning i funksjonsrettet ledelse for operasjonsledere og oppdragsledere. Formålet med utdanningen er å utdanne operasjons- og oppdragsledere som kan ivareta lederfunksjonen og bidra til å kvalitetssikre og videreutvikle politiets operative arbeid.

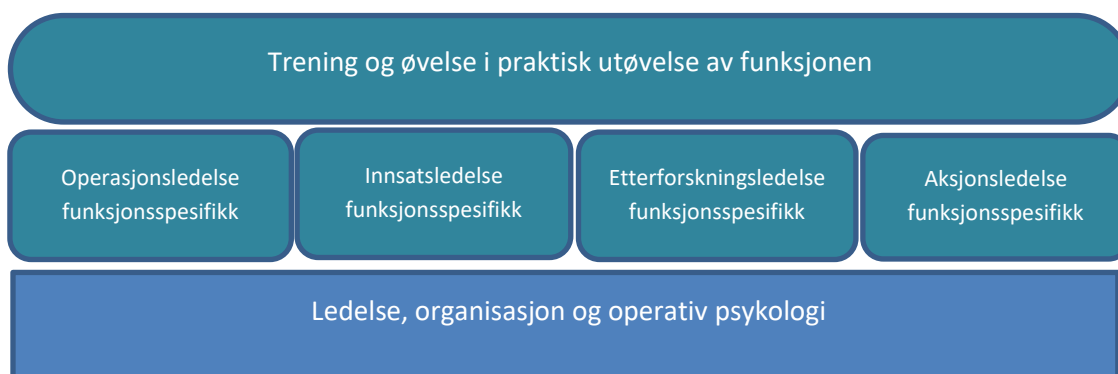
Utdanningen vil omhandle funksjonsspesifikke sider ved rollen som operasjonsleder, belyst og drøftet gjennom både forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.

2. Utdanningsløp og fritak

2.1. Utdanningsløp

Politihøgskolen tilbyr også andre funksjonsrettede lederutdanninger innenfor blant annet aksjonsledelse og innsatsledelse. Utdanningene starter med en teoretisk samling som er felles for alle funksjonene, hvor emnene er ledelse, organisasjon og operativ psykologi. Andre del av utdanningene med funksjonsspesifikke samlinger er ikke felles, med unntak av enkelte forelesninger og emner. Siste del av utdanningene kalt “Trening og øvelse i praktisk utøvelse av funksjonen”, har noe felles innhold. Hver funksjonsrettet utdanning gir 15 studiepoeng.

Modellen for utdanning kan visualiseres slik:

2.2. Faglig godkjenning og fritak fra deler av utdanningen

Dersom man har gjennomført en av Politihøgskolens funksjonsrettede ledelsesutdanninger, og ønsker ytterligere utdanning innenfor et annet funksjonsrettet ledelsesområde, kan man søke om fritak fra utdanningens første del kalt “ledelse, organisasjon og operativ psykologi”, og begynne rett på den funksjonsspesifikke delen av utdanningen.

Følgende godskrivinger kan gjøres etter søknad:

- Videreutdanning i funksjonsrettet ledelse for innsatsledere, operasjonsledere og etterforskningsledere erstatter delen om ledelse, organisasjon og operativ psykologi, herunder

- Samling 1
- Arbeidskravet om en individuell oppgave hvor studenten skal reflektere over egen praksis som aksjonsleder (inntil 2500 ord).
- Definerte deler av gjeldende pensum. Informasjon om dette følger etter søknad om at godskriving er innvilget.

Selv om man får fritak som beskrevet over, vil man få 15 studiepoeng for utdanningen innenfor et nytt funksjonsrettet ledelsesområde.

3. Målgruppe og opptakskrav

3.1. Målgruppe

Utdanningen retter seg mot operasjons- og oppdragsledere som enten er det i kraft av fast stilling, funksjon eller som er tiltenkt slik funksjon.

3.2. Opptakskrav

Søkere må dokumentere følgende formelle krav

Utdanning:

- Bestått bachelor i politiutdanning/ 3-årig politiutdanning

Ansettelse, praksis og andre krav:

- Ansettelse i politiet
- Minimum 3 års praksis fra politiet

Søkere som ikke tilfredsstillt kravet om bachelor i politiutdanning/3-årig politiutdanning, må dokumentere følgende:

- Bestått 2-årig utdanning fra Politiskole, og i tillegg enten
  - Minimum 60 studiepoeng, eller
  - 1680 timer etterutdanningskurs, eller
  - 5 års praksis fra politiet

4. Læringsutbytte

4.1. Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning

- Vise forståelse for operasjonsleders/oppdragsleders rolle i organisasjonen
- Utvise forståelse for betydningen av samhandling og notoritet på tvers av funksjoner og roller, internt og eksternt
- Vise inkludering i utviklingen av situasjonsforståelse og selvstendighet i beslutningstaking
- Vise forståelse for betydningen av både erfarings- og forskningsbasert kunnskap som grunnlag for nytenkning, utvikling og kompetanseheving innen funksjonsrettet ledelse

4.2. Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om

- Operasjonsleders/Oppdragsleders rolle og ansvar i organisasjonen
- Ulike lederstiler, lederroller og perspektiver på ledelse
- Balansere rollen mellom fagperson og leder
- Organisasjoners struktur og kultur
- Organisering med vekt på
  - Teamarbeid
  - Ordinær drift til forsterket linjeledelse/stab (Krisehåndteringsapparatet)
  - Samvirke og samhandling
- Situasjonsbevissthet og felles mentale modeller
- Situasjons- og risikovurderinger i beslutningstaking
- Krisekommunikasjon og mediehåndtering
- Betydningen av stress for situasjonsforståelse og beslutningstaking
- Erfaringslæring

4.3. Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning

- Reflektere over egen lederpraksis og anvende ulike lederstiler
- Etablere og anvende felles mentale modeller i oppgavehåndteringen

- Planlegge, gjennomføre og evaluere oppdrag
- Begrunne valg av og anvende politioperative/etterforskningsfaglige metoder og taktikker
- Samarbeide med andre aktører for å bidra til en trygg og effektiv oppdragsløsning
- Identifisere egne og andres stressreaksjoner og iverksette kompenserende tiltak
- Vurdere prosesser som påvirker situasjonsforståelse, beslutningstaking og atferd i kritiske situasjoner
- Reflektere over ulike kulturers uttrykksformer som del av situasjonsvurderinger

5. Organisering av undervisnings- og læringsaktiviteter

Studiet er organisert som et deltidsstudium med samlinger og studiearbeid utenom samlingene, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av seks måneder.

Utdanningen er anslått til ca. 420 timer. Samlingene utgjør inntil 140 timer som kan fordeles over kortere og lengre tid. Det er obligatorisk deltakelse på samlingene.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Utdanningen organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i arbeidet, som kobles til relevant teori.

Studiearbeidet omfatter individuelt arbeid, gruppearbeid, nettbasert arbeid, litteraturstudier og deltakelse i undervisning og øvelser og trening som er relevante for utdanningen og yrkesutøvelsen. Utøvelse av lederrollen i aktuelle scenarier i forskjellige skalerte øvelser vil bli en sentral del av undervisningen. Blant annet vil relevante øvelser ved bruk av simulator etter prinsippet «taktisk øvelse uten styrker» (TØUS) bli benyttet. Det blir organisert veiledning knyttet til arbeidskravene.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- en individuell oppgave hvor studenten skal reflektere over egen praksis som operasjonsleder (2500 ord)
- en muntlig presentasjon av et selvvalgt tema fra pensumet knyttet til operasjonslederrollen. Presentasjonen skal dokumenteres skriftlig og fremlegges muntlig

6. Vurdering

Studentene blir vurdert underveis gjennom arbeidskrav, og får tilbakemeldinger på disse etter nærmere oppgitte kriterier forankret i beskrivelsene av læringsutbytte.

Studiet avsluttes med en skriftlig hjemmeeksamen over 2 dager. Det benyttes karakteruttrykket bestått/ikke bestått.

7. Litteratur

7.1. Obligatorisk litteratur (i alt 957 sider)¹

Arnulf, J.K. (2012). *Hva er ledelse?* Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3-4. (52 sider).

Bang, H. (2011). *Organisasjonskultur*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3-4, 9. (73 sider).

Eid, J & Johnsen, B.H. (2019). *Operativ psykologi 2, anvendte aspekter*. Kapittel 6. (13 sider).

Eid, J. & Johnsen, B.H. (2018). *Operativ psykologi*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel kap. 7,10,11 og 14 (75 sider).

Ekman, G. (2004). *Fra prat til resultat - om lederskap i hverdagen*. Oslo: Abstrakt Kapittel 1-2, 4-8 og 11 (104 sider).

Eriksen, J. (2011). *Krise- og beredskapsledelse: Teamtrening*. Oslo: Cappelen

---

¹ Pensum oppdatert oktober 2021.

- Damm. Kap. 4 s. 46 - 130 (84 sider).
- Haaland, F. & Dale, F. (2005). *På randen av ledelse: en veiviser i førstegangsledelse*. Oslo: Gyldendal Norsk. Kapittel 2-5 (74 sider).
- Johannessen, S.O og Glomseth, R. (2015). *Politiledelse*. Oslo: Gyldendal. Kap. 12,13,14,15 og 16. (89 sider).
- Lundgaard, Jenny Maria (2021). *Nød og neppe. Frå anrop til beslutning ved Politiets operasjonssentral*. Oslo. Universitetsforlaget. Kapittel 1,5, 6, 8 og 9. (123 sider).
- Rød, A. (2015). *Endring: Systeminspirert ledelse i praksis*. Oslo: Flux. Del 3 (66 sider).
- Spurkeland, J. (2014). *Relasjonsledelse*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 1-4, 9 (109 sider).
- Spurkeland, J. (2016). *Tilpasset ledelse*. Oslo: Universitetsforlaget. Innledning/begrunnelse, kap 1. og 8. (38 sider).
- Thompson, G. (2011). *Situasjonsbestemt ledelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag del 2 og 3: s. 65-78 (58 sider).
- 7.2 Forutsettes kjent**
- Stortingsmelding 10. (2016-2017): *Risiko i et trygt samfunn - Samfunnsikkerhet*
- NOU 2012:14 *Rapport fra 22. juli-kommisjonen*. Kapittel 6-8, 14 og 19. Oslo: Departementenes servicesenter. Lest 28. august 2012:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/smk/dok/nou-er/2012/nou-2012-14.html?id=697260>
- Oslo politidistrikt. (2012). *Utfyllende retningslinjer for nasjonale bistandsressurser ved Oslo politidistrikt*
- Politidirektoratet. (2020). *Politiets beredskapssystem del I (PBS I)*. Kapittel 7-9 og 16 (50 sider)
- Politidirektoratet. *Politiets beredskapssystem del 2 (PBS II)*. Håndbok for

innsatspersonell

Politidirektoratet. *Håndbok i krisekommunikasjon*. Politiets beredskapssystem del II (PBS II).

Politidirektoratet. (2012). *22. juli 2011*. Evaluering av politiets innsats.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Politiets sikkerhetstjeneste & Politidirektoratet.

(2015). *Terrorsikring, En veiledning i sikrings- og beredskapstiltak mot tilsiktede uønskede handlinger*. [veileder-i-terrorsikring.pdf \(pst.no\)](#)